

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Câteva noțiuni asupra războiului și neutralității, de d-l George Meitani.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secf. 1: Ministerul domeniilor cu C. Mironescu.*

Tribunalul județului Vaslui: Const. Chiriac cu Eliza Papazoglu. Observație de S. R.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Curtea de casație din Turin.*

CATEVA NOȚIUNI

ASUPRA

RĂZBOIULUI ȘI NEUTRALITĂȚII

(URMARE)¹⁾

Puterea neutră nu calcă datoriile impuse de neutralitatea sa, dacă primește în porturile sale un vas capturat, adus acolo spre a fi pus sub sechestru până la darea hotărârii tribunalului. Ea îl poate duce chiar într'alt port. Dacă vasul capturat este însoțit de un vas de războiu, oficerii și personalul aflat pe vasul capturat pot fi autorizați să treacă pe vasul de războiu care îl însoțește. Dacă nu se află un astfel de vas, care să însoțească vasul capturat, personalul pus de captor trebuie lăsat liber (art. 23)²⁾.

Dacă un vas de războiu, aflat într'un port neutru, nu părăsește acest port, în care n'are dreptul să rămâe, pu-

terea neutră poate să ia toate măsurile pe cari le crede necesare spre a împiedică eșirea acelu vas din port cât va dură războiul. Nu numai atât, dar chiar comandantul vasului trebuie să nu se opue la luarea acelor măsuri. În acest caz, oficerii și echipagiul sunt de asemenea reținuți și lăsați, fie pe vasul lor, fie pe alt vas sau pe uscat chiar, luându-se contra lor toate măsurile restrictive cari ar fi impuse de necesitățile momentului. Oficerii pot fi lăsați liberi, dacă își dau cuvântul că nu vor părăsi teritoriul neutru (art. 24).

În nici un caz însă un tribunal de prăzi maritime nu va putea funcționa pe un teritoriu neutru sau pe un vas în apele teritoriale.

Această dispozițiune prevăzută în art. 4, eră admisă de toată lumea și conferința n'a făcut decât să o consacre. Oree putere neutră contractantă (de oarece convenția nu are efect decât între puterile contractante), este obligată de a face ca această convenție să fie respectată în porturile și apele sale, fără ca un beligerant care a luat parte la convenție să poată consideră această atitudine a neutrului ca un act puțin amical (art. 25, 26, 28).

Convențiunea aceasta nu conține nici o dispozițiune relativă la situația vaselor neutre, care conțin marfă aparținând beligeranților, sau relative la situația vaselor de comerț ale beligeranților, conținând marfă neutră, de oarece diferitele puteri, după cum am arătat când m'am ocupat de soarta proprietății particularilor în războiul maritim, nu s'au putut înțelege în privința dispozițiilor ce trebuiau admise³⁾.

1) Vezi *Dreptul* No. 76 din 1910.

N. R.

2) Vezi relativ la vasele de războiu ce se află în porturile neutre, Kluber, op. cit., cap. 285; Ortolan, *Règles*, c. III, cap. 3; Pistoye et Duverdy, *Traité des prises maritimes*, t. I, cap. I Martens, *Précis*, cap. 310; Calvo, III, No. 2374; Vattel, t. III, cap. 13; Hautefeuille, *Des droits et des devoirs des nations neutre en temps de guerre maritime*, t. VI, cap. II; Wheaton, *Elements*, partea IV, cap. III.

3) V. partea II, No. 7.

II.

1. Neutri pot continua comerțul în timpul războiului? — 2. Dreptul de Embargo și Angarie. — 3. Diferitele sisteme relative la modul cum trebuie considerată marfa neutră pe vas inamic sau marfa inamică pe vas neutru. — 4. Cabotajul este el permis? — 5. Contrabanda de războiu. — 6. Se poate confiscă vasul care poartă contrabandă? — 7. Dreptul de vizită și vasele însoțite. — 8. Blocarea de războiu.

1. Supușii statelor neutre, fiind străini de războiu, nu se poate contesta că ei au dreptul a continua comerțul și pe mare și pe uscat, fie între dânșii, fie cu supușii statelor beligerante.

Cu toate acestea, libertatea neutrilor nu este nețăr-murită, fiindcă prin faptul războiului se impune statelor și supușilor neutri anume obligațiuni, cari au de scop a împiedică pe aceștia să favorizeze pe vre-unul dintre beligeranți⁴⁾.

2. Vasele statelor neutre conținând marfă neutră, este evident că trebuie respectate de beligeranți. Cu toate acestea, s'a admis, în unele cazuri, ceea ce se numește dreptul de embargo și angarie, primul pe care l-am cercetat constituind în împiedicarea vaselor de comerț neutre de a eși dintr'un port al beligeranților; cel de al doilea, consistând în rechiziționarea acestor vase, într'un scop pe a apăra acel stat⁵⁾.

În ambele cazuri, cred că ar trebui să se dea o indemnitate pentru prejudiciul suferit, căci și în caz de embargo, iar nu numai în caz de angarie, cum se zice⁶⁾, proprietarul vasului suferă un prejudiciu.

Bine înțeles, însă, că aceste măsuri nu sunt luate decât în cazuri grave, când este vorba de apărarea statului și de secretul operațiilor.

3. Dacă însă vasul neutru, care poartă marfă inamică, sau un vas inamic purtând marfă neutră, este întâlnit de un vas inamic, ce soartă vor avea aceste vase și mărfuri?

În această privință nu s'a urmat totdeauna acelaș sistem.

D-l Fauchille revăzând lucrarea de drept internațional public al lui Bonfils, arată cele patru sisteme cari s'au urmat.

După colecțiunea de vechi obiceiuri, cunoscută sub

numele de Consulatul mării, vasul inamic încărcat cu marfă neutră eră confiscat, iar marfa neutră se înapoia proprietarului, care trebuia să plătească proprietarului vasului suma stipulată, orunde ar duce captorul vasul. Proprietarul mărfii însă putea să răscumpere vasul.

Dacă, din contra, marfa inamică se găsea pe un vas neutru, atunci captorul confiscă marfa, lăsând vasul liber. Captorul trebuia să plătească proprietarului vasului suma care ar fi trebuit să o primească dacă ducea marfa în portul de destinație și o indemnitate pentru întârzierea provocată prin sechestrare.

Dacă căpitanul vasului refuză să ducă vasul în portul arătat de captor, acesta putea distruge vasul.

Această veche legiuire respectă deci libertatea comercială a neutrilor, neconfiscând decât proprietatea inamică, marfă sau vas⁷⁾.

După un al doilea sistem, prevăzut în ordonanța franceză a regelui Francisc I, din 1543, și într'un edict al regelui Enric II, din 1584, orice vas, chiar neutru, putea fi confiscat, dacă se găsea pe el marfă inamică. Tot astfel, orice marfă neutră se confiscă, împreună cu vasul, când acesta aparține inamicului.

Cu toate acestea, chiar Franța, de multeori, a încheiat tractate conținând dispozițiuni contrarii celor prevăzute în aceste edicte⁸⁾.

După un al treilea sistem, care se găsește în tractatele din secolul XVII-lea și al XVIII-lea, vasul care aparține unui neutru, este liber, împreună cu toată marfa, chiar dacă această marfă aparține inamicului.

Dacă vasul, din contra, este inamic, tot ce se găsește pe dânsul este considerat ca inamic și deci poate fi confiscat.

În fine, după un al patrulea sistem, adoptat în Declarațiunea dela Paris din 1856, dacă vasul este neutru, el este liber cu toată marfa, dacă din contra vasul este inamic și marfa neutră, aceasta trebuie respectată.

Acest sistem se găsește și într'un tractat între Enric IV și Sultanul Achmet⁹⁾.

Hubner este primul care, apărând libertatea neutrilor, susține că aceștia fiind absolut liberi de a face comerț, după cum proprietatea inamică este absolut liberă pe teritoriul neutrilor, ea trebuie să fie liberă și pe vasele

4) Bluntchli, cap. 798; Calvo, III, cap. 2380; Bonfils et Fauchille, op. cit., No. 8491 și urm.; Heffter, op. cit., cap. 151.

5) Bonfils et Fauchille, op. cit., No. 328.

6) Geffchen pe Heffter, *Le droit intern. de l'Europe*, cap. 111, nota 2.

7) Fauchille et Bonfils, No. 1498.

8) Fauchille et Bonfils, No. 1503.

9) Calvo, III, No. 2398; Fauchille et Bonfils, No. 1521.

neutre, de oarece vasele sunt considerate ca făcând parte din teritoriul țării căreia aparțin¹⁰⁾.

Tot astfel, Ortolan constată că în această materie sunt două interese contrarii, între cari trebuie să se aleagă; or, dacă se consultă utilitatea generală a popoarelor, este sigur că trebuie să preferim interesele neutrilor¹¹⁾.

4. Un neutru are însă el dreptul să exercite cabotagiul, adică comerțul mărfurilor naționale între două părți inimice?

În timp de pace, fiecare stat își rezervă dreptul de a face cabotaj supușilor săi în timp de războiu, însă când beligeranții nu mai fac acest comerț de teamă ca vasele lor să nu fie capturate, este admis azi că neutrii pot face acest comerț¹²⁾.

Altă dată, această chestiune eră foarte importantă, fiindcă statele metropolitane își rezervaseră dreptul de a face singure comerțul cu coloniile lor; or, în caz de războiu ne mai putând face singure acest comerț, de obicei ele acordau neutrilor licențe speciale spre a face acest comerț.

Anglia însă a protestat totdeauna, susținând că, dacă prin faptul războiului neutrii nu trebuie jigniți în drepturile lor, nu se poate însă ca drepturile lor să fie mărite.

Dacă ei deci, în timp de pace, nu pot face cabotaj, ei nu vor putea face aceasta nici în caz de războiu, fiindcă altfel, mijloacele de rezistență ale adversarilor cresc și războiul se prelungește.

Anglia adoptă în această privință o regulă celebră, cunoscută sub numele de Regulamentul din 1756, care prevede că neutrii cari primesc licențe dela beligeranți spre a exercita acest comerț, deveneau inimici prin adopțiune¹³⁾.

Unii beligeranți au obiceiul a liberă supușilor lor, neutrilor și chiar inamicilor, licențe de comerț în virtutea cărora pot continua comerțul lor. Aceste licențe nu au nici-o valoare față de inamic și nu sunt ținute în seamă decât de autoritățile și tribunalele țării care le-a liberat¹⁴⁾.

5. În principiu este deci admis că neutrii pot continua

comerțul lor. Cu toate acestea neutrii sunt obligați a nu favoriza pe vre-un inamic și de aceea le este interzis de a face contrabandă.

Ce este această contrabandă?

6. Se înțelege prin contrabandă, zice Fauchille și Bonfils, obiectele pe care un neutru nu le poate duce beligeranților, fără a violă datoriile sale de neutru¹⁵⁾, adică obiecte de așa natură încât pot servi direct sau indirect beligeranților pentru trebuințele războiului.

În toate timpurile, beligeranții au interzis comerțul unor obiecte cari puteau servi războiului.

Românii pedepseau cu cea mai mare asprime pe cei ce vindeau arme barbarilor, iar în timpul cruciatelor, papii opreau pe creștini a vinde Sarasinilor arme, fer sau lemne de construcție, sub pedeapsa de a fi expulzați.

Dela cuvântul «banum» gonit, vine poate numele acesta de contrabandă, cu toate că se crede că vorba este de origină italiană *contrabando* de orce în cel mai vechi document, cuvântul latin corespunzător «contrabanum» este întrebuițat ca însemnând un comerț oprit cetățenilor chiar în timp de pace¹⁶⁾.

Numele acesta însă nu pare în sensul ce-l are astăzi decât într'un tractat încheiat în anul 1625 între Carol I al Angliei și provinciile-unite ale Olandei¹⁷⁾

Această noțiune a contrabandei s'a dezvoltat încetul cu încetul, tractatele și legislațiunile variau astfel încât Heffter putea zice că «ideea de contrabandă fiind o idee complexă, variând cu împrejurările, este bine ca națiunile să se înțeleagă asupra obiectelor cari trebuie considerate ca contrabandă, fie în mod general, fie cel puțin la începutul războiului, fiindcă nimic nu îndreptățește pe beligeranți a impune statelor neutre orce restricțiune impusă de interesele lor momentane»¹⁸⁾.

Conferința dela Haga din 1907, cercetase trei puncte: 1° pe ce se sprijină dreptul beligeranților de a interzice comerțul obiectelor constituind contrabandă; 2° în ce limite de drept și de fapt această prerogativă a beligeranților se poate exercita; 3° în ce limite acest drept trebuie respectat de neutri.

S'au prezentat conferinței cinci propozițiuni cari au fost discutate.

Delegația engleză, după ce a arătat că uzul belige-

10) *De la saisie des bâtiments neutres*, I, partea I, cap. II, 3.

11) *Règles de la mer*, II, p. 84.

12) Fauchille et Bonfils, No. 1533.

13) Bluntchli, cap. 799 și 800; Hautefeuille. *Des droits*, II, p. 53; Fauchille et Bonfils, No. 1534; Heffter, cap. 165; Calvo, III, No. 2407 și urm.

14) Wheaton, *Elements*, partea IV, cap. II, 126; Calvo, III, No. 1725 și urm.; Pistoye et Duverdy, *Traité*, II, p. 85.

15) Op. cit., No. 1536.

16) Calvo, op. cit., IV, No. 2416.

17) Idem.

18) *Le droit intern, de l'Europe*, livr. II, ch. 160.

ranților de a confiscă contrabanda, se reazimă pe dreptul ce îl au de a împiedică pe neutri de a procura inimicului obiectele necesare pentru continuarea războiului, conchideă la suprimarea acestei contrabande.

Delegația cereă, din contră, menținerea contrabandei condiționale, cu condițiunea ca lista obiectelor ce formează această contrabandă să fie comunicată neutrilor la începutul ostilităților, și aceste obiecte să nu fie confiscate decât dacă se dovedește destinația ostilă a mărfii.

Dacă nu se dovedeă aceasta, beligeranții nu trebuiau să aiba decât un drept de preemțiune.

Profesorul Renault ziceă că desființarea contrabandei nu este posibilă, căci altfel statele neutre ar avea interes ca ostilitățile să dureze cât mai mult. Statul neutru nefiind răspunzător de comerțul supușilor săi din neresponsabilitatea statelor neutre, s'a născut dreptul de control și confiscare al beligeranților¹⁹⁾.

Propunerea engleză neobținând unanimitatea, comisiunea adoptă diferite categorii de obiecte cari vor fi considerate ca contrabandă absolută, dar nu termină lucrările ei, rămânând ca o conferință ulterioară să reglementeze aceste chestiuni.

Conferința s'a și întrunit în anul următor, la Londra, având ca misiune unificarea regulilor după cari trebuia să judece curtea de prăzi maritime, creată prin conferința dela 1907.

În ce privește contrabanda, conferința adoptă părerea lui Grotius și clasifică obiectele în trei clase: prima, conținând obiecte cari sunt totdeauna considerate ca contrabandă absolută; cea de a doua, conținând obiecte cari pot fi întrebuințate și în războiu (*quae in bello et extra bellium usum habent*, ziceă Grotius), și cari nu sunt considerate ca contrabandă decât atunci când au o destinație specială inimică; și, în fine, o a treia clasă, zisă liberă, conținând obiecte cari nu pot fi niciodată considerate ca contrabandă.

Conferința dela Londra a determinat însă obiectele cari trebuiesc considerate ca contrabandă absolută, cele ce sunt considerate ca contrabandă condițională și cele ce nu pot fi niciodată considerate ca contrabandă, pentru a nu mai fi nici o îndoială.

Declarațiunea, cu toate acestea, permite însă puterilor să considere ca contrabandă absolută sau condițională și alte obiecte decât cele enumărate, cu condiție ca aceste noi obiecte să fie notificate celorlalte puteri.

19) V. Ernest Lémonon, op. cit., p. 963 și urm.

Conferința a luat o bună dispozițiune enumerând obiectele cari pot fi considerate ca contrabandă, căci altă dată eră mare nesiguranță în această privință.

Doctrina anglo-americană eră favorabilă diviziunii lui Grotius. Doctrina franceză, în majoritate, nu consideră ca contrabandă decât obiectele destinate războiului²⁰⁾. Vattel primește diviziunea lui Grotius, exceptând proviziile și obiectele necesare traiului pe care nu le consideră ca contrabandă, decât în cazul când nu se poate supune inimicului altfel²¹⁾. Weaton nu este fixat, pare însă a excepta obiectele necesare traiului²²⁾, tot astfel Ortolan²³⁾ și Hautefeuille²⁴⁾.

G. MEITANI

20) Fauchille et Bonfils, No. 1566 și 1561.

21) *Le droit*, livr. 3, chp. 7 și urm.

22) *Elements*, partea 4, ch. 3, No. 24.

23) *Règles de la mer*, II, livr. 3, p. 182.

24) *Des droits et des devoirs des nations neutres en temps de guerre maritime*, II, p. 471.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 27 Octombrie 1910

Președînța d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ministerul domeniilor cu C. Mironescu

COMPETENȚĂ — TRIBUNALE ȘI CURȚI DE APEL. — CIRCUMSCRIPTII TERITORIALE. — ACTE FĂRĂ CARACTER LEGAL. — NULȚATE. — CASARE.

Principiul stabilit de legea de organizare judecătorească că actele făcute de judecători în afară de circumscripția teritorială a tribunalului sau Curței de apel la care aparține, nu au nici un caracter legal, ca fiind făcute de o persoană fără calitate, este de ordine publică și trebuie să se observe și în cazul când aceste instanțe sunt sezise în urma casării, căci Curtea de casație, prin casare, dă părților alți judecători, fără să schimbe cătușdepuțin regulile competenței și fără să poată da acelor judecători puterea de jurisdicție într'o circumscripție străină care nu le-a fost dată prin lege.

No. 571. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul domeniilor, deciziunea Curței de apel din Craiova, secțiunea I, No. 102 din 1908, dată în proces cu C. Mironescu.

S'au ascultat: d-nii avocați B. Missir și M. Pășcanu, din

partea recurentului, în desvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați Take Ionescu, C. G. Dissescu și Max Gaster, din partea intimatului, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului III de casare:

III. «Excés de putere și violarea art. 22 și 85 din legea organizării judecătorești și art. 210 pr. civ.

«Curtea recunoaște că, în prezenta acțiune de revendicare, pornită de Mironescu, poate să-i serve de drept titlu de proprietate, lucru judecat din deciziunea Curței de apel din București, sect. II, cu No. 132 din 1875, cu condițiune ca porțiunea de teren ce se revendică să fi făcut parte din terenul uzurpat dela Stat și prescris cu just titlu prin o posesiune de 10 ani de autorul lui Mironescu, cum s'a judecat prin zisa deciziune.

«Curtea, spre acest sfârșit, a ordonat o cercetare locală, din care a dedus că această porțiune făcea parte din terenul prescris.

«Această cercetare locală însă fiind făcută de un judecător delegat al Curței din Craiova la moșia Coeni-Gostinari din jud. Ilfov, Statul a ridicat necompetența teritorială a acestui judecător, și Curtea, prin violarea textului citat, a admis o prorogare de competență, care nu e recunoscută nicăeri de lege».

Având în vedere că, din deciziunea atacată cu recurs, rezultă că C. Mironescu a depus spre confirmare la tribunalul Ilfov planul și hotărîrea moșiei sale Coeni din județul Ilfov, lucrate de inginerul hotarnic Saegiu, revendicând totdeodată dela Stat o porțiune de 77 hectare și 7595 m. p. pământ cu pădure pe el din moșia învecinată Coeni-Gostinari fostă a mănăstirei Văcărești, azi proprietatea Statului; că Statul a făcut contestație, tinzând a se respinge atât confirmarea planului și hotărînciei despre vecinătatea cu moșia Coeni-Gostinari, cât și acțiunea în revendicare intentată de Mironescu; că Curtea de apel din București secția II, prin decizia No. 108 din 1905, a admis cererea lui Mironescu și a respins contestația făcută de Stat; că această decizie casându-se, în urma recursului făcut de Stat, s'a trimis afacerea în cercetarea Curței de apel din Craiova care, prin decizia supusă recursului, a hotărît ca și Curtea de apel din București;

Având în vedere că intimatul C. Mironescu, în sprijinul acțiunii sale de revendicare, a invocat înaintea Curții din Craiova autoritatea lucrului judecat rezultând din sentința No. 91 din 1874 a tribunalului Ilfov secția I, confirmată prin decizia Curței de apel din București s. II No. 132 din 1875 că; la acest sistem de apărare, Statul a opus că terenul în litigiu, acoperit de pădure, se găsea la acea epocă ca și astăzi în posesiunea sa, iar nu în a lui N. Ștefănescu, autorul intimatului Mironescu, astfel că acțiunea Statului în revendicare dela 1873 nu putea cuprinde zisul teren, căci nu putea revendica aceea ce posedă;

Având în vedere că Curtea din Craiova subordonează rezolvarea chestiunii de a se ști dacă, în speță, există sau nu autoritatea lucrului judecat, chestiunii de a se face dovada faptului posesiunii terenului în litigiu în anii 1873—1876, căci dacă Statul posedă atunci terenul în

litigiu, nu se putea cuprinde acest teren în acțiunea sa de revendicare și deci nu există autoritatea lucrului judecat nefiind indentitate de obiect; dacă însă era în posesiunea lui N. Ștefănescu, atunci terenul în litigiu eră cuprins în acțiunea Statului și prin urmare există autoritatea lucrului judecat având și acelaș obiect;

Că, pentru stabilirea acestui fapt de care depindea rezolvarea chestiunii de a se ști dacă există sau nu autoritatea lucrului judecat, Curtea de apel din Craiova a încuviințat a se face o cercetare locală cu martori, delegând cu efectuarea ei pe unul din consilierii acelei Curți, cercetare care s'a și efectuat de acel consilier și pe ale cărui constatări Curtea de apel și întemeiază decizia sa spre a stabili existența autorității lucrului judecat și ca consecință spre a respinge contestația Statului;

Considerând că singura probă pe care Curtea din Craiova se întemeiază spre a stabili existența autorității lucrului judecat este constatarea făcută cu ocaziunea acelei cercetări locale cu martori efectuată de unul din consilierii săi; că nici unul din celelalte considerente ale deciziei nu indică o altă probă pentru dovedirea autorității lucrului judecat, astfel că, dacă s'ar înlătura cercetarea locală, hotărîrea nu s'ar mai putea menține pe celelalte considerente;

Considerând că, prin legea de organizare judecătorească s'a fixat circumscripțiile teritoriale a tribunalului și Curților de apel, circumscripțiunile în limitele cărora judecătorii fiecărui tribunal sau Curte de apel au dreptul a și exercita atribuțiunile lor de a judeca și de a instrumenta; că, în afară de aceste circumscripțiuni, ei sunt incompetenți, și actele făcute de ei nu pot avea niciun caracter legal, ca fiind făcute de o persoană fără calitate;

Considerând că acest principiu de ordine publică, stabilit de toate legile de organizare judecătorească, trebuie să se observe de tribunal sau de Curtea de apel și în cazul când sunt sezisați în urma unei casări, căci Curtea de casație, prin casare, dă părților alți judecători fără să schimbe cătuși de puțin regulile competenței și fără să poată da acelor judecători puterea de jurisdicție într'o circumscripție streină care nu le-a fost dată prin lege;

Considerând că, potrivit legei de procedură civilă, ivindu-se necesitatea unei cercetări locale în circumscripția altei Curți sau tribunal, urmează ca conform principiilor mai sus stabilite acea lucrare să se facă prin comisie rogatorie;

Că, în speță, Curtea de apel din Craiova delegând pe un consilier al său a face cercetarea locală în județul Ilfov, unde nu eră competent, a nesocotit regulile competenței și a violat ordinea jurisdicțiunilor; că întemeindu-se decizia sa pe o constatare făcută cu ocaziunea unei asemenea cercetări locale, a comis un excés de putere, prin urmare motivul III de casare fiind întemeiat, de-

actul de vânzare autentificat de tribunalul Iași s. III sub No. 163 și transcris la tribunalul Vaslui la No. 169 din 1906, moșia Chircești cu prețul de 494000 lei din care plătește 16000 lei cu bani dotali; în prețul vânzării intră 220000 lei ipoteca creditului fonciar rural, care grevează moșia, iar restul de 114000 lei, se obligă cum-părătoarea de a-l plăti în termen de cinci ani cu dobândă de 4% pe an; vânzătoarea având privilegiul prevăzut de art. 1737 cod. civ;

Având în vedere că, prin sentința tribunalului Ilfov s. I din 17 Noembrie 1908, s'a declarat separat patrimoniul dotal al Elizei Papazoglu de acel al soțului;

Având în vedere că chestiunea care urmează a se discutată este de a se ști, dacă datoriile contractate de femeie anterior separației de patrimoniu, pot fi executate asupra veniturilor dotei posterioare acestei separații;

Având în vedere că părțile care figurează în acest proces au considerat că moșia Chircești este dotală pentru întreaga ei valoare, și că tot venitul ei este dotal, pe când din punct de vedere juridic, situația nu este aceasta. În adevăr, prin contractul de căsătorie a Elizei Papazoglu se stipulează că imobilul cumpărat cu bani dotali devine dotal; că conform principiului înscris în art. 1236 cod. civ. dota nu poate fi adăogită în timpul căsătoriei, urmează că moșia Chircești care a fost cumpărată cu 449000 lei din care numai 160000 lei sunt bani dotali, este parte dotală, parte parafernală; că de oarece această chestiune n'a fost discutată de părți, tribunalul nu poate examina consecințele care ar putea să rezulte;

Având în vedere că, după art. 1248 cod. civ., nici bărbatul, nici femeia, nici amândoi împreună nu pot în timpul căsătoriei, a înstrăina, nici ipoteca imobilul dotal, afară de cazurile prevăzute de lege;

Având în vedere principiul că, dota este afectată pentru satisfacerea sarcinilor căsătoriei, că dacă s'ar admite că veniturile dotei pot fi urmărite, atunci s'ar ajunge la rezultatul că principiul inalienabilității nu poate împiedica deturnarea dotei de la destinația ei, conservând numai nuda proprietate a bunurilor dotale;

Având în vedere că, în baza acestor principii, veniturile dotei sunt inalienabile numai în măsura necesară pentru satisfacerea sarcinilor căsătoriei, iar prisosul poate fi urmărit de creditorii bărbatului până la separația de patrimoniu, după care devenind gajul creditorilor către cari femeia s'a obligat după separație, poate fi urmărit pentru realizarea creanțelor acestora;

Având în vedere că femeia, cât timp durează administrația și folosința bărbatului asupra bunurilor dotale este incapabilă de a dispune de aceste venituri; că deci obligația contractată de dânsa anterior separației de patrimoniu, nu conferă creditorului dreptul de a urmări veniturile posterioare acestei separații (vezi Bandry-La-

cantinerie, *Contrat de Mariage*, t. III ed. 3-a No. 1690 și D. Alexandresco, t. VIII, p. 254);

Având în vedere că, datorita Elizei Papazoglu către C. Chiriac este anterioară separației de patrimoniu, fapt necontestat de acesta; că prin urmare în baza acestei creanțe nu se pot urmări după separație veniturile moșiei Chircești care este dotală;

Având în vedere că creanța casei de credit din Vaslui este posterioară separației de patrimoniu, că deci în virtutea acestei creanțe se poate urmări excedentul venitului dotei asupra sarcinilor căsătoriei; urmează însă a se examina dacă urmărirea venitului moșiei Chircești poate fi utilă, după ce se va discuta prealabil cel de al doilea motiv al contestației Băncii Generale, enunțat mai sus;

Având în vedere că conform art. 480, § 4 cod. com. gajul asupra produselor solului pendinte încă pe rădăcini sau deja culese se consideră constituit prin simplu efect al convențiunei, prin urmare se conferă privilegiu, fără ca debitorul să fie deposedat de obiectul dat în gaj;

Având în vedere că dreptul de retențiune a creditorului gagist nu poate fi opus celorlalți creditori; aceștia pot urmări bunurile pe care debitorul lor le-a constituit gaj, rămânând ca creditorul gagist să fie înscris cu privilegiu la tabloul pentru distribuirea prețului rezultat din vânzarea gajului (V. Laurent t. 28 No. 502); că prin urmare este neintemeiată susținerea Băncii Generale a României că gajul se află în posesiunea sa, și că nu poate fi urmărit;

Având în vedere că procentele la creanțele ipotecare și privilegiate, care grevează moșia Chircești, și care au fost arătate mai sus, reprezintă suma de 1898 lei; că în raport cu valoarea dotei Elizei Papazoglu și cu situațiunea ei socială, suma necesară pentru satisfacerea sarcinilor căsătoriei se evaluează la suma de opt mii lei, care adăosă la suma de 18.980 lei, dă un total de 26980; că Banca Generală a susținut că venitul moșiei Chircești este de 28900 lei, iar casa de credit n'a dovedit contrariul; că deducând 26.980 lei din această sumă rămâne 1920 lei, care este absorbită de plata fonciarului;

Având în vedere că, în aceste împrejurări, dacă s'ar admite sechestrarea venitului moșiei Chircești, atunci creditorii ipotecari și privilegiați, pentru a nu suferi concursul creditorului chirografar în ceea ce privește procentele aferente creanțelor lor, ar urmări în mod silit imobilul, astfel că sechestrul pe venituri nu 'și-ar mai putea atinge scopul; că, deci, din acest punct de vedere, urmărirea veniturilor cerută de Casa de credit nefind întemeiată, urmează a fi respinsă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de sedință D. Volanschi, respinge acțiunea.

Judecător-unic, D. Volanschi.

Observație.— Vezi, în privința veniturilor dotale, D.

cizia supusă recursului urmează să fie casată pentru acest motiv, fără să mai fie necesar ca Curtea să se pronunțe și asupra celorlalte motive invocate.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența dela 10 Aprilie 1910

Președinta d-lui D. Volanschi, judecător de ședință

Const. Chiriac cu Eliza Papazoglu

VENITURI DOTALE. — URMĂRIREA LOR DE CĂTRE CREDITORII BĂRBATULUI. — OBLIGAȚII CONTRACTATE DE FEMEE ANTERIOR SEPARAȚIEI DE PATRIMONII.

GAJ. — CONSTITUIRE ASUPRA PRODUSELOR SOLULUI NEDESLIPITE DE PĂMÂNT. — PRIVILEGIUL LA CARE CAJUL DĂ LOC PRIN EFECTUL CONSIMȚĂMÂNTULUI. — ART. 486 § 4 C. COM.

DREPTUL DE RETENȚIE AL CREDITORULUI GAGIST. — NEOPUNEREA ACESTUI DREPT CELORLANȚI CREDITORI AI CONSTITUITORULUI GAJULUI.

1° Veniturile dotale sunt inalienabile numai în măsura necesară pentru satisfacerea sarcinilor căsătoriei, iar prisosul poate fi urmărit de creditorii bărbatului până la separația de patrimonii, după care ele devenind gajul creditorilor, către care femeea s'a obligat în urma separației de patrimonii, poate fi urmărit pentru realizarea creanțelor acestor din urmă.

2° Femeea, cât timp durează administrația și folosința bărbatului asupra bunurilor ei dotale, fiind incapabilă de a dispune de aceste venituri, obligațiile contractate de dânsa anterior separației de patrimonii, nu conferă creditorilor săi dreptul de a urmări veniturile posterioare acestei separații.

3° Conform art. 480 § 4 din codul comercial, gajul asupra produselor solului prinse încă de rădăcini, sau culese, este perfect prin simplul efect al concurenței, fără ca debitorul să fie de-sezisat de lucrul amanetat.

4° Dreptul de retenție al creditorului gagist, nu poate fi opus celorlalți creditori, care pot urmări bunurile constituite amanet de către debitorul lor, rămânând ca creditorul gagist să fie înscris cu privilegiu la distribuirea prețului rezultat din vânzarea amanetului.

Tribunalul,

Având în vedere că Constantin Chiriac, domiciliat în București, prin petiția înregistrată la No. 4920 din 1910, a intentat acțiune contra Elizei Papazoglu cu autorizația

soțului ei Ch. Papazoglu domiciliați în comuna Miclești județul Vaslui;

Având în vedere că obiectul acțiunii este sechestrarea veniturilor moșiei Chircești, din comuna Miclești, dota Elizei Papazoglu, pentru plata sumei de 22000 lei plus procente de 5% pe an de la 5 Octombrie 1909 până la achitare, pe care pârâta o datorește reclamantului, după cum se constată din deciziunea Curței de apel din București s. IV No. 3 din 1910, investită cu formula executorie No. 353 din 1910; că tribunalul, prin jurnalul No. 1476 din 1910 a admis sechestrarea veniturilor sus zisei moșii, măsură care a fost executată prin procesul-verbal No. 9 din 1910, al corpului portăreilor tribunalului Vaslui.

Având în vedere că Banca Generală a României în calitate de creditoare a Elizei Papazoglu prin petiția înregistrată la No. 6211 din 1910, face contestație la urmărirea veniturilor exreitate de Constantin Chiriac, cerând anularea ei, pentru următoarele motive: 1° datorita Elizei Papazoglu către Constantin Chiriac fiind anterioară separației de patrimoniu, nu poate fi executată asupra veniturilor dotale posterioare a separației; 2° Banca Generală a României este creditoarea Elizei Papazoglu pentru suma de 70.000 lei, pentru care debitoarea i-a constituit gaj recolta de pe moșia Chircești; 3° că prin actul de gaj, în virtutea art. 480 cod. com. a intrat în posesiunea recoltei care face obiectul gajului;

Având în vedere că Casa de credit din Vaslui, prin petiția înregistrată la No. 16375 din 1910, face intervenție la urmărirea exercitată de Constantin Chiriac și cere sechestrarea veniturilor moșiei Chircești până la concurența sumei de 14000 lei ce-i datorește Eliza Papazoglu, în baza a două cambii cu scadența la 1 Septembrie 1909;

Având în vedere că atât urmărirea lui C. Chiriac, precum și a casei de credit fiind relative la aceleași venituri, urmează a fi conexasate;

Având în vedere că Banca Generală a României a cerut amânarea procesului pentru a lua cunoștință de actele prezentate de procuratorul Elizei Papazoglu; că aceste acte, afară de contractul de căsătorie și contractul de vânzare a moșiei Chircești, au fost comunicate de debitoare prin greșă, în copii certificate, că din primul motiv de contestație al Băncii Generale a României, enunțat mai sus, rezultă că Banca cunoaște aceste acte și se servește de dânsese; că deci cererea de amânare pentru a lua cunoștință de actele pe care partea s'a întemeiat încă de la introducerea contestației și pe care le cunoaște, nu este admisibilă;

Având în vedere că, prin contractul de căsătorie autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat No. 6900 din 1904, și transcris la No. 304 din 1904, i s'a constituit dotă Elizei Papazoglu 160.000 lei în scrisuri funciare ale Creditului rural; Elisa Papazoglu cumpără cu

Alexandresco, tom. VIII, pag. 229 și 253 urm., iar în privința privilegiului creditorului gagist, vezi o altă sentință tot a tribunalului Vaslui, publicată în *Dreptul* din 1910, No. 47, p. 378 urm. (cu observația d-lui profesor D. Alexandresco).

S. R.

JURISPRUDENȚA STRAINA

Găsim în *Revista di diritto commerciale* din Milano, fascicula din 10 Octombrie 1910, hotărîrea de mai jos, care discută un contract foarte răspândit la noi, acela de vânzare de mașini agricole și altele. Această chestiune a fost tratată de d-l profesor D. Alexandresco în numărul precedent al *Dreptului*; ea este foarte importantă și merită, credem, discuțiuni mai largi.

CURTEA DE CASAȚIE DIN TURIN

21 Septembrie 1919

Uboldi cu Langen & Wolf

VÂNZARE.— OBIECTE MOBILE.— PACT COMISORIU.— ART. 1119 ȘI 1122 C. CIV. IT. (906 ȘI 968 C. CIV. ROM.).

Este nulă convențiunea prin care vânzătorul unei mașine își rezervă proprietatea ei până la plata prețului întreg.

Convenția în discuțiune are cuprinsul următor :

Societatea își rezervă proprietatea tuturor mașinilor până la plata deplină a prețului.

Nici una din mașine nu va putea fi vândută sau strămutată fără consimțământul societății vânzătoare.

Societatea are dreptul să revendice mașinile orunde s'ar afla.

Să rezervă dreptul de a se face transcripțiunea prevăzută de art. 777 No. 3 cod. com.

Dacă nu se plătește o singură rată, societatea dre dreptul să ceară plata prețului întreg sau să reia mașinile și să păstreze ratele ce se vor fi plătit până atunci.

Curtea de apel găsește, în drept, neținând seamă de urmările juridice izvorând din convențiunile încheiate între societate și Uboldi, după care, potrivit art. 1448 (1295 c. civ., român), se făcuse fără îndoială, *ope legis*, transferarea imediată a proprietății mașinilor către cumpărător; astfel că vânzătorul, care nu mai era proprietar, nu putea să mai aibă acțiunea în revendicare de care e vorba.

Și greșește iarăși în drept, atribuind eficacitate contractului în discuțiune și nerecunoscând că în el se cuprindea un pact comisoriu, din pricina imoralității căruia convenția însăși și obligațiunea din ea, trebuie socotite întemeiate pe o cauză ilicită.

Puțin importă că nulitatea pactului comisoriu este prevăzută numai întrucât privește amanetul și anticreza, iar nu și vânzarea, fiindcă sunt aceleași rațiuni și în acest caz.

În adevăr, pacturile prevăzute de art. 1884 și 1894 c. civ., (1689 și 1701 c. civ. român), întocmai ca și

pactul în discuțiune pot ascunde urmărirea de câștig nedatorit folosindu-se de nevoile care apăsa asupra datornicului, și legea nu poate, nici nu voește, să ocrotească aceasta.

Urmărirea unor astfel de câștiguri sunt oprite în general, prin art. 1119 și 1122 c. civ. (966 și 968 c. civ. român) și mai în special prin art. 1884 și 1894 c. civ. (1689 și 1701 c. civ. român) privitor la amanet și anticreza.

Iar în sprijinul sentinței atacate nu pot fi de niciun ajutor argumentele pe care Curtea de fond le atrage din art. 1450, 1180 c. civ. (1300 și 1030 c. civ. român) și 59 c. com.¹⁾

Art. 1450 (1300 rom.) nu zice că vânzarea nu ar fi perfectă și deci translativă de proprietate, deși, după convenție, mai trebuie cântărite, numărate sau măsurate lucrurile vândute. El nu zice altceva decât că vânzarea nu e perfectă numai cu privire la punctul că lucrurile, în răstimp, rămân în risicul și pericolul vânzătorului, ci prevede anume, pentru cumpărător, dreptul de a cere predarea lor, ceea ce confirmă că vânzarea este perfectă și translativă de proprietate și în cazul prevăzut în acel articol.

Celelalte două articole invocate privesc cazuri cu totul străine de cel în discuțiune.

Curtea afirmă, de pildă, că se poate legalmente stipula o vânzare sub o condițiune suspensivă sau rezolutorie, ceea ce nu se poate contesta, dar aceasta nu și găsește nici-o aplicare în cazul de față, fiindcă, în specie, cum s'a dovedit, e vorba de un pact comisoriu iar nu de o adevărată condițiune.

Această hotărîre este întovărășită de nota următoare :

Curtea de casație din Torino, cu o scurtă dar bine întemeiată motivare nu admite validitatea pactului de rezervă de proprietate până la plata prețului lucrului vândut, văzând în aceasta un adevărat pact comisoriu, oprit de art. 1119 și 1122 c. civ. (966 și 968 c. rom.) și neadmițând că plata prețului poate să constituie o condițiune suspensivă a vânzării.

Această hotărîre este cu tărie întemeiată pe principiile magistral dezvoltate de colaboratorul acestei reviste, avocatul Gustavo Bonelli (vezi în revista din 1904, I, 98 și urm. și 1910, II, 583 și urm.) după care și noi credem aceasta cu desăvârșire întemeiat, clauza rezervativă nu poate avea alt înțeles juridic decât că este o întărire convențională a clauzei rezolutorie (*lex commissoria*) tacitamente cuprinsă în orice contract bilateral.

Revista de Diritto commerciale. Oct. 1910.

1) Art. 59 c. com. italian zice că vânzarea comercială a lucrului altuia e valabilă, obligând pe vânzător să cumpere lucrul sub pedeapsă de daune-interese. În codul com. român nu s'a reprodus această dispozițiune.

N. R.